

Ainekava

Perekonnaõpetus IV kooliaste

Klass: 12. klass	Tunde nädalas: 1
------------------	------------------

Ainekava aluseks on riiklik õppekava ja selle lisa nr 5
https://www.riigiteataja.ee/aktilisa/1290/8201/4021/2m_lisa5.pdf

Põltsamaa Ühisgümnaasiumi ainekavas on välja toodud rõhuasetused, kooli eripärast tulenevalt olulisim. Kooli ja valdkonna eripärad on kirjeldatud kooli õppekava üldosas ning valdkonnakavades.

Õppeaine

kirjeldus

Perekonnaõpetuse kursuses keskendutakse perekonnaelu psühholoogiale, sotsioloogiale, eetikale, perekonnaõigusele, majandamisele ja perekonna rollile ühiskonnas, et omandada vajalikud teadmised, oskused ja hoiakud tulevase perekonnaelu alusena. Kursus toetab õpilase isiksuse arenemist, aitab mõtestada ja analüüsida oma rolli perekonnas, arendada vastutustunnet nii isiklikus kui ka ühiskonnaelus ning kursuse üldeesmärk on arendada õpilaste sotsiaalseid toimetulekuoskusi ning aidata kaasa õpilaste isiksuslikule arengule, kujundada terviseteadlikkust, teadmisi soolisest võrdsusest, arendada sotsiaalses elus vajalikke oskusi ning üldinimlikke väärtusi. Kursusel kasutatakse grupiarutelusid, rollimänge (nt abiellumise tseremoonia ja pulmade läbimäng, beebivanemaks olemise simulatsioon, pereliikmete konfliktide lahendamise rollimängud jne), oma perekonna analüüsi ja oma perekonnaliikmete kaasamist õpitu analüüsimisse.

Kooliastme teadmised, oskused ja hoiakud

Gümnaasiumi lõpetaja:

- 1) mõistab ning oskab selgitada kooselu ja perekonna eri vormide osa üksikisiku ning ühiskonna elus;
- 2) väärtustab perekonda ja oskab analüüsida lähedaste inimsuhete rolli inimese elus ning põhjendab iseenda vastutust ja rolli peresuhetes;
- 3) analüüsib perekonna funktsioone indiviidi ja ühiskonna seisukohast ning on valmis korraldama argielu kodus, arvestades pereliikmete turvalisust, vajadusi ja tervist;
- 4) mõistab abielu ja perekonna psühholoogilisi, õiguslikke ning majanduslikke aspekte ning oskab leida infot ja abi, et tulla toime probleemidega;
- 5) selgitab lapse arengu põhiküsimusi ja lapsevanema rolli lapse kasvatamises;
- 6) seostab püsisuhte olemust ning selle seost seksuaalsuse ja armastusega, väärtustades usaldust ning positiivseid tundeid;
- 7) tunnetab iseennast, oma rolli ja vastutust nii kasvuperekonna kui ka loodava perekonna liikmena;
- 8) on valmis seostama enda tehtavaid valikuid isikliku pereelu õnnestumise võimalusega tulevikus;
- 9) mõistab vajadust tegutseda turvaliste inimsuhete loomise, säilimise ja arendamise nimel ning on valmis olema pere ja peret ümbritseva sotsiaalse võrgustiku liige.

Hindamine

Perekonnaõpetuses hinnatakse õpilaste teadmisi ja oskusi ning nende seostamist. Õpilase hoiakute ja väärtushinnangute kohta antakse tagasisidet.

Õpitulemusi (teadmisi ja oskusi) saab arendada ja kontrollida eri tüüpi ülesannetega. Perekonnaõpetuse tundides on olulisel kohal näiteks ühisarutelud, grupitööd, paaristööd, loomingulised ja empaatiaülesanded, erineva allika (nt pilt, foto, video) analüüs, juhtumianalüüs ja läbimäng, rollimängud, õppemängud, esitluse koostamine, uurimuslikud ülesanded, erinevate valikute tegemist võimaldavad ülesanded, intervjuude läbiviimised, vaatlused jne. Muuhulgas hinnatakse aktiivset osalemist, analüüsi- ja seostamisvõimet.

Hindamisviisid õppeprotsessi kestel: suuline ja/või kirjalik hindamine, tagasiside, edasiside, numbriline hindamine, enesehindamine, eneseanalüüs, enesekontroll, kaasõpilaste hindamine.

Õpitulemused	Õppesisu	Üldpädevused, läbivad teemad, lõimingud
Perekond: ▫ mõistab, kuidas ühiskonnas toimuvad muutused avaldavad mõju perekonna ja peresuhetega seotud väärtustele ja traditsioonidele; ▫ mõistab kooselu ja perekonna vormide mitmekesisust, analüüsides nende eeliseid ning puudusi; ▫ analüüsib perekonna funktsioone indiviidi ja ühiskonna seisukohast ning oskab selgitada, kuidas oleneb nende täitmine igast pereliikmest; ▫ selgitab ja toob näiteid perekesksest ja individualistlikust perekäsitlusest.	Perekond. Perekonna minevik, olevik ja tulevik. Kooseluvormid. Perekonna eri vormid. Perekonna funktsioonid indiviidi ja ühiskonna seisukohast. Perekeskne ja individualistlik perekäsitlus.	Üldpädevused Perekonnaõpetuse kursus kujundab eelkõige õpilaste enesemääratlus-, sotsiaalset ja väärtuspädevust. Enesemääratluspädevus - perekonnaõpetus kursus toetab õpilase eneseanalüüsivõime kujunemist, õpetab hindama oma nõrku ja tugevaid külgi, järgima terveid eluviise, lahendama iseendaga, oma vaimse ja füüsilise tervisega seonduvaid ning inimsuhetes tekkivaid probleeme. Sotsiaalne ja suhtluspädevus - perekonnaõpetuse kursus toetab eneseteadlikkuse, enesejuhtimise ja suhtlusoskuste arengut.
Püsisuhe: ▫ teab ja oskab analüüsida püsisuhte loomist ning säilimist mõjutavaid tegureid;	Lühi- ja pikaajaline suhe. Püsisuhte loomine ning säilitamine. Püsisuhte püsimumist mõjutavad tegurid. Tunded ja püsisuhe. Püsisuhtest tulenev vastutus. Toimetulek suhete lõppemisega.	Väärtuspädevus - perekonnaõpetus kursus toetab väärtussüsteemide mõistmist, mõtete, sõnade ja tunnetega kooskõlas elamist, oma valikute põhjendamist ning enda heaolu kõrval ka teistega arvestamist

▫ mõistab püsisuhtest tulenevat vastutust ning analüüsib toimetulekuviise lähisuhete lõppemise korral; ▫ kirjeldab armastuse olemust, võttes aluseks armastuse liigituse; ▫ mõistab seksuaalsuhete seotust armastusega ning turvalise ja vastastikku rahuldust pakuva seksuaalkäitumise põhimõtteid inimsuhetes; ▫ kirjeldab, kuidas mõjutavad ühiskond ja kultuur suhtumist seksuaalsusesse ning seksuaalsuhetesse.	Armastuse olemus ja liigid. Seksuaalsuhted. Turvaline seksuaalkäitumine. Ühiskonna ja kultuuri mõju suhtumisele seksuaalsusesse.	Läbivad teemad Elukestev õpe ja karjääri kujundamine - töö ja pereelu ühildamine. Kultuuriline identiteet – kultuuri mõju perekonnale Teabekeskond ja meediakasutus – meedia mõju perekonnale Tervis ja ohutus – turvalised suhted, vaimse ja füüsilise tervise hoidmine Väärtused ja kõlblus - pereelu toetavad väärtused, isiklikud (ja oma pere) väärtused ja nende analüüs
Abielu: ▫ analüüsib registreeritud ja vabaabieli võimalikke eeliseid ning puudusi; ▫ teab abieluga seonduvate tavade ja kommete tugevdavat ning toetavat mõju inimsuhetele; ▫ mõistab lähedase sotsiaalse võrgustiku tähtsust abielu toetava süsteemina; ▫ kirjeldab abieluperioode ning mõistab tegureid, mis mõjutavad abieluga rahulolu; ▫ teab abielusuhtest tulenevaid õigusi ja kohustusi.	Registreeritud abielu ja vabaabieli. Abielu, tavad ja kombed, pulmad. Abielu toetav lähedane sotsiaalne võrgustik. Abieluline kohanemine. Abielu perioodid. Abielulise rahulolu muutused kooselu jooksul. Abielusuhtest tulenevad õigused ja kohustused.	Lõiming Inimene ja õigus - perekonnaelu reguleeriv seadusandlus. Eesti keel - tekstist olulise leidmine; korrektne keelekasutus. Bioloogia – inimese sünnieelses areng, sünnitus. Rasestumisvastased vahendid. Sugulisel teel levivad nakkused. Ühiskonnaõpetus - ühiskonna mõju perekonnale. Matemaatika – eelarve koostamine. Inglise keel – mitmed tunnis kasutatavad õppematerjalid on inglisekeelsed.

Lapsevanemaks olemine: ▫ mõistab lapsevanemaks olemise rolli kui isiksuse arenguvõimalust; ▫ analüüsib vanemate kasvatuslikust rollist tulenevat vastutust lapse kasvatamisel; ▫ analüüsib vanemate kasvatusstiile, lähtudes lapse arengu toetamisest kodukasvatuses; ▫ teab tegureid, mis mõjutavad inimese reproduktiivtervist, ja tõhusaid meetodeid raseduse plaanimiseks; ▫ analüüsib plaanimata rasedusega kaasnevat valikuid ning neid mõjutavaid tegureid.	Lapsevanemaks olemine ja selle komponendid: bioloogiline, juriidiline, psühholoogiline, sotsiaalne. Vanemate roll ja vastutus lapse kasvatajana. Vanemate kasvatusstiilid. Pereplaneerimine ja seda mõjutavad tegurid. Planeerimata rasedus.	
Laps: ▫ teab laste arenguvajadusi varases lapseas ja vanemate osa nende rahuldamisel; ▫ analüüsib lapse ja vanema vahelise kiindumussuhte olemust ning vanemate mõju selle kujunemisele; ▫ analüüsib kodukasvatuse olemust ja tähtsust lapse arengus.	Lapse areng ja vanema osa selles. Kiindumussuhe lapsega ning vanemate mõju selle kujunemisele. Kodukasvatuse olemus, eesmärgid ja osa lapse arengus.	
Kodu ja argielu:	Kodu ja selle loomine. Kodu kui elukeskkond. Pereoliikmete vajadused ja väärtused ning nende arvestamine.	

▫ mõistab kodu kui turvalise elukeskkonna mõju inimese ja tema lähisuhete arengule; ▫ teab ning oskab näha võimalusi pereliikmete vajaduste ja väärtustega arvestamiseks ning vastastikuseks toetuseks ja abiks; ▫ mõistab pereliikmete rollide ning rollinõuete kokkuleppelisust ja paindlikkust ning nende mõju peresuhetele; ▫ rakendab õpitu olukorras tööhoidu lahkhelide lahendamise viise peres; ▫ teab tegureid, mis mõjutavad pereliikmete füüsilist, emotsionaalset, sotsiaalset ja vaimset tervist, ning oskab hinnata tervise säilitamist tervisliku eluviisi kaudu; ▫ analüüsib, kuidas mõjutab sõltuvus erinevatest ainetest või tegevustest peresuhteid, ning mõistab kaassõltuvuse olemust; ▫ analüüsib lahkuminekku ja lahutuse põhjusi ning tagajärgi; ▫ selgitab leina olemust ning oskab kirjeldada leinast ülesaamise võimalusi; ▫ väärtustab perekonnasuhete säilimist ja perekonda.	Sallivus suhetes. Rollide jaotumine peres. Abistavad suhted peres. Suhtlemine peres. Lahkhelid peres ning nende lahendamise võimalused. Perekond, inimese tervis ja tervislik eluviis. Terviseriskid ning nende ennetamine üksikisiku, perekonna ja kogukonna tasandil. Lahkumine ja lahutus. Lein ja toimetulek sellega. Perekondlike suhete säilitamine.	
--	---	--

Perekonna majanduselu ja õigusaktid: ▫ mõistab perekonna eelarve planeerimise ja kulutuse analüüsimise vajalikkust; ▫ mõistab iga pereliikme õigust oma ajale, ruumile ja materiaalsele kulutustele, arvestades teisi; ▫ teab põhilisi pereelu ja laste elu reguleerivad seadusi.	Pere eelarve ja materiaalsed ressursid peres. Abielu ning laste elu reguleerivad seadused.	
Perekond inimese elus: ▫ analüüsib perekonna tähtsust inimese jaoks elu erinevatel perioodidel; ▫ mõistab põlvkondi ühendavate sidemete tugevdavat ja toetavat mõju pereelule; ▫ väärtustab perekonnaelu positiivset rikastavat mõju inimese lähisuhete võrgustikus.	Perekonna tähtsus inimese elu erinevatel perioodidel. Side põlvkondade vahel. Õnn ja perekonnaelu.	